

Natuurlijke vijanden, natuurlijk!

A. van der Linden
a.vanderlinden@ppo.dlo.nl

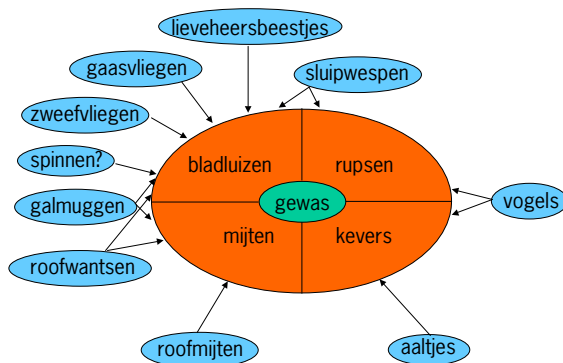
I. Elberse
i.elberse@ppo.dlo.nl

Bevorderen van natuurlijke vijanden

In de literatuur en in buitenteelten binnen andere sectoren zoekt PPO Sector Bomen naar reeds opgedane ervaringen.

- De aanwezigheid van natuurlijke vijanden op en rond het bedrijf kan bijdragen aan plaagbeheersing. Belangrijk is deze vijanden te kennen.
- Steeds meer worden akkerranden en tussenstroken toegepast om natuurlijke vijanden te stimuleren. Dit kunnen heggen zijn die bijvoorbeeld als schuilplaatsen dienen voor natuurlijke vijanden. Ook bloemstroken kunnen van nut zijn als voedsel voor bijvoorbeeld zweefvliegen.
- Sommige vogelsoorten zijn belangrijke insectenetters. In de broedtijd is de behoefte aan dit voedsel extra groot. In appelboomgaarden is een verminderde rupsenschade aangetoond door de aanwezigheid van koolmezen.
- Fruittelers maken al tientallen jaren gericht gebruik van natuurlijke vijanden van plagen. De belangrijkste maatregel is een spaarzaam gebruik van uitsluitend selectieve bestrijdingsmiddelen.
- Gaten in de grond of schuilplaatsen van stro blijken de aanwezigheid van spinnen te bevorderen.

Plagen en hun natuurlijke vijanden

Toepassingen in de boomkwekerij

In diverse lopende projecten is al enige ervaring opgedaan met de aanwezigheid van natuurlijke vijanden. Een voorbeeld is het aanleggen van houtwallen in het bedrijfssystemenonderzoek in de boomkwekerij. Aan de hand van deze ervaringen en literatuuronderzoek worden aanknopingspunten gezocht voor nieuwe ideeën gericht op verschillende bedrijfstypen in de boomkwekerijsector. Deze ideeën zullen verder worden beproefd.

Met bijdragen van:

Felix Wäckers
Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
Postbus 40, 6666 ZG Heteren, tel. 026 4791306, fax
026 4723227
E-mail: f.waekers@nioo.knaw.nl

Christel Mols
Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
Postbus 40, 6666 ZG Heteren, tel. 026 4791248, fax
026 4723227
E-mail: c.mols@nioo.knaw.nl

Kees Booij
Plant Research International
Postbus 16, 6700 AA Wageningen, tel. 0317 477001,
fax 0317 418094
E-mail: C.J.H.Booij@plant.dlo.nl

Frans van Alebeek
Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO)
Sector Akkerbouw, Groene Ruimte en
Vollegroendegroenten (AGV)
Postbus 430, 8200 AK Lelystad, tel. 0320 291615
fax 0320 230479
E-mail: F.A.N.van.Alebeek@ppo.dlo.nl

Herman Helsen
Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, Sector Fruit
Postbus 200, 6670 AE Zetten, tel.: 0488-73754, fax.:
0488 473717
E-mail: h.helsen@ppo.dlo.nl

Werken aan meer natuur op en rond het bedrijf verhoogt de aanwezigheid van natuurlijke vijanden met een grotere kans op een natuurlijk evenwicht.

Samen met andere organisaties werkt het PPO Sector Bomen aan duurzame oplossingen in de productie van boomkwekerijgewassen. Het inschakelen van natuurlijke vijanden bij de bestrijding van ziekten en plagen speelt daarin een steeds grotere rol.

**Dit project wordt gefinancierd door
het Productschap Tuinbouw.**